

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

OBYVATELSTVO

Základem pro údaje o počtu a struktuře obyvatelstva jsou výsledky sčítání lidu, domů a bytů, která jsou uskutečňována zhruba v desetiletých intervalech. Na tyto výsledky pak navazují (každoroční) intercenzální statistické bilance obyvatel vycházející ze zpracování statistických hlášení ČSÚ o sňatcích, narozeních, úmrtích a rozvodech a dat o stěhování z informačních systémů Ministerstva vnitra ČR. V údajích o demografických událostech jsou obsaženy i sňatky, narození a úmrtí českých občanů s trvalým bydlištěm na území ČR, které nastaly v cizině, pokud byly zaevidovány zvláštní matrikou. Údaje jsou zveřejňovány čtvrtletně v členění do krajů a okresů (v Praze také do správních obvodů a městských částí), jednou ročně pak i do jednotlivých obcí.

Veškeré údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají v České republice trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Od roku 2001 (v návaznosti na sčítání lidu, domů a bytů 2001) údaje zahrnují také cizince s vízy k pobytu nad 90 dnů a cizince s priznaným azylem a od 1. 5. 2004 také občany zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občany třetích zemí s povolením k dlouhodobému pobytu.

Údaje pro intenzitní ukazatele hrubých relativních měr demografických událostí jsou vztaženy na 1 000 obyvatel středního stavu. Střední stav obyvatelstva obecně vyjadřuje počet obyvatel daného území bilancovaný k okamžiku, který byl zvolen za střed sledovaného období. Za střední stav obyvatelstva v kalendářním roce je považován počet obyvatel k 1. 7. sledovaného roku. Střední stav obyvatel za jiná období se určuje jako aritmetický průměr středních stavů příslušných měsíců v daném období.

Kojenecká úmrtnost udává počet zemřelých dětí před dosažením věku 1 roku připadající na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období. Novorozenecká úmrtnost udává počet zemřelých dětí před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období.

ZAMĚSTNANOST A NEZAMĚSTNANOST (VŠPS)

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) je prováděno v náhodně vybraných bytech (0,6 % všech trvale obydlených bytů). Zjištěné údaje jsou převáženy četností jednotlivých věkových skupin mužů a žen.

Pro všechny charakteristiky výběrového šetření je možné konstruovat 95% interval spolehlivosti, tedy interval, v němž s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované charakteristiky. Velikost intervalu spolehlivosti pro odhad základních charakteristik je zřejmá z následující tabulky:

Intervaly spolehlivosti (95%) pro odhad počtu zaměstnaných v NH, nezaměstnaných a obecné míry nezaměstnanosti (4. čtvrtletí 2020)

	Zaměstnaní (v tis.)			Nezaměstnaní (v tis.)			Obecná míra nezaměstnanosti (v %)	
	odhad	95% interval spolehlivosti		odhad	95% interval spolehlivosti		odhad	95% interval spolehlivosti
		abs. -/+	rel. -/+ (%)		abs. -/+	rel. -/+ (%)		abs. -/+ (proc. body)
Česká republika	5 216,4	41,9	0,8	161,7	11,3	7,0	3,0	0,2
v tom kraje:								
Hl. m. Praha	697,6	18,5	2,7	22,5	5,4	23,9	3,1	0,7
Středočeský	685,0	14,6	2,1	21,2	4,0	19,0	3,0	0,6
Jihočeský	311,0	9,3	3,0	7,3	2,2	29,7	2,3	0,7
Plzeňský	290,0	8,7	3,0	7,9	2,2	28,0	2,7	0,7
Karlovarský	139,5	6,2	4,4	9,0	2,3	25,9	6,1	1,6
Ústecký	383,5	12,5	3,2	18,4	4,1	22,0	4,6	1,0
Liberecký	212,7	7,9	3,7	7,1	2,2	31,0	3,2	1,0
Královéhradecký	266,4	9,6	3,6	5,7	2,1	37,7	2,1	0,8
Pardubický	258,2	8,5	3,3	3,5	1,5	44,0	1,3	0,6
Vysočina	249,9	8,0	3,2	6,9	2,0	29,5	2,7	0,8
Jihomoravský	578,7	14,3	2,5	16,2	3,7	22,6	2,7	0,6
Olomoucký	295,5	10,8	3,6	12,0	3,2	26,8	3,9	1,0
Zlínský	280,7	9,7	3,5	5,1	2,0	38,9	1,8	0,7
Moravskoslezský	567,6	14,7	2,6	18,9	4,0	21,1	3,2	0,7

Poznámka: věková skupina 15+

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

Do počtu **zaměstnaných** jsou zahrnuty všechny osoby patnáctileté a starší, které během referenčního týdne příslušely mezi zaměstnance vč. členů produkčních družstev, pracující na vlastní účet, zaměstnavatele či pomáhající rodinné příslušníky.

Za **nezaměstnané** se považují všechny osoby patnáctileté a starší, které ve sledovaném období byly bez práce, aktivně ji hledaly a byly připraveny k nástupu do zaměstnání nejpozději do 14 dnů. Za nezaměstnané jsou považováni i ti, kteří již práci našli, ale nástup je stanoven nejpozději do tří měsíců.

Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších patnácti let – udává se v %.

Obecná míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (součet všech zaměstnaných a nezaměstnaných) – udává se v %.

ZAMĚŠTNANCI A MZDY

Údaje jsou publikovány za celou populaci podniků se zvýšeným důrazem na **průměrné mzdy zaměstnanců přepočtené na plně zaměstnané**, které zohledňují délku pracovního úvazku.

Od roku 2011 je územní třídění (na rozdíl od předchozích let) provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, tzv. pracovištní metodou, která poskytuje pravdivější regionální pohled na trh práce než dříve zveřejňovaná podniková metoda (zařazení celého vykazujícího ekonomického subjektu do kraje, v němž sídlí jeho ústředí).

Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený vyjadřuje přepočet na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou). Do evidenčního počtu zaměstnanců se zahrnují všichni stálí i dočasní zaměstnanci, kteří jsou ke zpravodajské jednotce v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je pracovní vztah). Nezahrnují se např. ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), učni, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj.).

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Nezahrnují se náhrady mzdy nebo platu za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem.

Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

Podrobnější informace jsou k dispozici na https://www.czso.cz/csu/czso/1-pmz_m.

NEZAMĚŠTNANOST (MPSV)

Údaje o **registrované nezaměstnanosti** jsou převzaty z informačního systému Ministerstva práce a sociálních věcí (podle evidence úřadů práce). **Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce** jsou fyzické osoby, které osobně požádají o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočkou úřadu práce, v jejímž obvodu mají bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek jsou krajskou pobočkou úřadu práce zařazeny do evidence uchazečů o zaměstnání. **Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce** jsou evidovaní uchazeči (včetně občanů EU a EHP), kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, protože nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání (nejsou ve vazbě, ve výkonu trestu, nepobírají peněžitou pomoc v mateřství, hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené, nejsou v pracovní neschopnosti, nejsou zařazeni do rekvalifikačních kurzů a nevykonávají krátkodobé zaměstnání).

Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

Pracovními místy v evidenci úřadu práce se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci **agentury práce** (zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti § 35).

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Datovým zdrojem pro **organizační statistiku** je Registr ekonomických subjektů (dále jen RES). RES je veřejným seznamem, který vytváří a spravuje ČSÚ na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů. Registr se využívá především pro přípravu a realizaci statistických zjišťování. Je průběžně aktualizován daty ze statistických zjišťování a z administrativních zdrojů. Po spuštění základních registrů veřejné správy od 1. 7. 2012 se hlavním zdrojem pro jeho aktualizaci stal Registr osob (ROS).

V RES jsou evidovány **právníky osoby** včetně organizačních složek státu a **fyzické osoby**, které mají postavení podnikatele. **Fyzické osoby** zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, zemědělské podnikatele – fyzické osoby, fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů a od roku 2014 zahraniční fyzické osoby a odštěpné závody zahraničních fyzických osob (kód 424 a 425).

Obchodní společnosti zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, akciové společnosti, evropská hospodářská zájmová sdružení (kód 931) a evropské společnosti (932). **Družstva** zahrnují i evropské družstevní společnosti (kód 933).

V souvislosti s novým Občanským zákoníkem došlo od 1. 1. 2014 k rozsáhlé změně v evidenci **občanských sdružení**. Aktivní občanská sdružení byla převedena do nových právních forem – nejčastěji 706 spolek (dříve právní forma 701 sdružení) a 736 pobočný spolek (dříve 731 organizační jednotka sdružení), které jsou vedeny ve spolkovém rejstříku. Ke stejnému datu byly do nových forem převedeny i subjekty z původní právní formy 421 zahraniční osoba, přičemž kód 421 byl použit pro právní formu odštěpný závod zahraniční právnické osoby. K 1. 1. 2017 vznikly nové právní formy 722 evidované církevní právnické osoby a 723 svazy církví a náboženských společností, do kterých byla přesunuta podstatná část subjektů z dosavadní právní formy 721 církve a náboženské společnosti.

Členění RES **podle převažující činnosti** odpovídá sekcím a oddílům klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Členění pro zařazení subjektů do institucionálních sektorů (pouze roční data) vychází z Klasifikace institucionálních sektorů a subsektorů (dle ESA 2010).

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Stavebním povolením se rozumí celkový počet stavebních povolení (včetně společných), stavebních ohlášení, staveb povolených na podkladě veřejnoprávní smlouvy a staveb ve zkráceném stavebním řízení autorizovaným inspektorem, které byly ve smyslu zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydány a evidovány příslušným stavebním úřadem.

Orientační hodnota staveb zahrnuje celkové náklady včetně technologie (v běžných cenách) vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu.

Nová výstavba představuje zcela novou konstrukci, nové stavební dílo. Změnami dokončených staveb se rozumí nástavby, jimiž se stavby zvyšují, přístavby, jimiž se stavby půdorysně rozšiřují a které jsou vzájemně provozně propojeny s dosavadní stavbou, dále vestavby, tj. stavební úpravy, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby.

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a mohou tomuto účelu sloužit jako samostatné bytové jednotky.

Byty zahájené jsou byty v těch domech, jejichž výstavba byla ve sledovaném období povolena, a to bez ohledu na to, zda tyto byty byly ve sledovaném období dokončeny či nikoliv.

Byty dokončené jsou byty v nových budovách, kterým bylo přiděleno číslo popisné/evidenční nebo nově dokončené byty ve stávajících budovách.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Výroba masa uvádí jatečnou hmotnost zvířat poražených na registrovaných jatkách. Jatečná hmotnost je hmotnost jatečně upravených těl. Zahrnuje jatečná zvířata bez ohledu na to, zda jsou tuzemského původu nebo byla dovezena ze zahraničí, zda byla nakoupena nebo poražena za úplat. Nutné porážky jsou započteny v případě, že maso bylo určeno pro lidskou spotřebu. Výroba masa celkem (bez drůbežního)

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

zahrnuje výrobu hovězího, telecího, vepřového, skopového, kozího a koňského masa. Telecí maso je maso skotu poraženého ve věku do osmi měsíců, jehněčí maso je maso ovcí poražených ve věku do jednoho roku.

Obsah tabulky K.2 (popřípadě K.3) je proměnlivý: v bulletinu za 1. čtvrtletí je uveden **stav hospodářských zvířat** podle šetření k 1. 4., bulletin za 1. až 2. čtvrtletí přináší údaje o **osevních plochách** zjištěné šetřením k 31. 5., bulletin za 1. až 3. čtvrtletí **odhad sklizně** a odhad hektarových výnosů sklizně zemědělských plodin k 15. 9. a bulletin za 1. až 4. čtvrtletí **výsledky sklizně** a hektarové výnosy sklizně. Podrobné metodické vysvětlivky k tabulkám jsou uvedeny v příslušných speciálních publikacích ČSÚ.

PRŮMYSL

Údaje jsou publikovány za podnikatelské subjekty s převažující průmyslovou činností (sekce CZ-NACE B, C, D = Těžba a dobývání, Zpracovatelský průmysl a Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu) **se 100 a více zaměstnanci** a zjišťovány podnikovou metodou, tedy za podniky **se sídlem na příslušném území** včetně jejich závodů a provozoven v jiných krajích. V kategorii 100 a více zaměstnanců je zjišťování úplné.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy jsou uvedeny v základních běžných cenách, které fakturuje výrobce kupujícímu. Zařazeny jsou pouze tržby za výrobky a služby z CZ-CPA 05–39, jedná se tedy o tržby očištěné od neprůmyslových činností podniku. Mezi služby průmyslové povahy patří rovněž obchod, přenos, distribuce a rozvod energií. Tržbou za tuto službu je rozdíl mezi hodnotou nakoupené a prodané (předané) energie. Tržby (příjmy) zahrnují prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce, oceněné v běžných cenách. Součástí těchto tržeb není DPH, spotřební daň ani clo.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců (ve fyzických osobách) zahrnuje všechny stálé, sezónní a dočasné zaměstnance, kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli a za svou práci dostávají od zaměstnavatele mzdu. Počítá se jako součet počtu fyzických osob v jednotlivých dnech sledovaného měsíce (včetně dnů pracovního klidu a pracovního volna), který se dělí počtem všech kalendářních dnů měsíce.

Průměrná hrubá měsíční mzda jednoho zaměstnance vyjadřuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na výsledcích hospodaření a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům v evidenčním počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů. Nezahrnují se náhrady mzdy nebo platu za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem.

STAVEBNICTVÍ

Údaje jsou publikovány za podnikatelské subjekty s převažující stavební činností (oddíl 41, 42 a 43 klasifikace CZ-NACE) **s 50 a více zaměstnanci**. Subjekty jsou územně zařazeny podle **kraje sídla podniku**.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách zahrnuje všechny stálé a dočasné zaměstnance, kteří jsou v pracovním poměru ke sledovaným podnikům. Mzdy jsou uváděny v hrubých částkách.

Stavební práce jsou zejména práce na výstavbě, přestavbě, rozšíření, obnově, opravách a údržbě stálých i dočasných budov a staveb. Zahrnují i montážní práce stavebních konstrukcí a hodnotu zabudovaného materiálu a konstrukcí. **Základní stavební výroba (ZSV)** představuje objem stavebních prací, které jednotka provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního stavu včetně produktivní práce učňů a objemu stavebních prací na vlastním hmotném majetku.

Pozemní stavitelství zahrnuje veškeré stavební práce provedené na pozemních stavbách v tuzemsku, tj. výstavbu bytových a nebytových budov.

Inženýrské stavitelství zahrnuje veškeré stavební práce provedené na inženýrských stavbách v tuzemsku (výstavba silnic a železnic, výstavba inženýrských sítí a ostatních staveb jako např. vodních děl).

CESTOVNÍ RUCH

Údaje o kapacitách hromadných ubytovacích zařízení a jejich návštěvnosti vycházejí z pravidelného měsíčního a čtvrtletního šetření.

Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) jsou zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky, která poskytují přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech. Mezi

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

hromadná ubytovací zařízení patří hotely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků, školící střediska).

Celkový **počet pokojů** sloužících pro cestovní ruch nezahrnuje pokoje pro ubytování personálu, majitelů zařízení a pokoje dlouhodobě sloužící pro ubytování zaměstnanců jiných podniků (déle než 1 rok). Celkový **počet lůžek** zahrnuje pouze lůžka sloužící pro cestovní ruch, nezahrnuje lůžka příležitostná. Do údajů se zahrnuje maximální kapacita každého hromadného ubytovacího zařízení v daném roce.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba (včetně dětí, kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které používají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za účelem zaměstnání či řádného studia. Doba pro přechodné ubytování, kdy lze hosta považovat za účastníka cestovního ruchu, nesmí být delší než 1 rok. Za **rezidenta** se považuje osoba, která má trvalý (stálý) pobyt v České republice. Může to tedy být občan České republiky i cizí státní příslušník trvale žijící na území České republiky. **Nerezidentem** je pak osoba, která trvale žije v jiné zemi (včetně občanů České republiky trvale žijících v cizině).

Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR) je zdrojem údajů o výjezdovém a domácím cestovním ruchu rezidentů České republiky. Šetření se provádí každý měsíc v náhodně vybraném vzorku domácností a dotazovány jsou osoby ve věku 15 a více let. Údaje o cestách soukromých (za účelem trávení volného času, rekreace, vylepšení zdraví, návštěvy příbuzných či známých) a o cestách služebních, které se uskutečnily v posledních třech měsících, jsou zjišťovány u všech členů domácnosti. Výsledky šetření jsou pomocí váhových koeficientů přepočteny na populaci ve věku 15 a více let a za tuto věkovou skupinu jsou také publikovány.

Delší cestou se rozumí soukromá cesta, při které osoba alespoň 4x za sebou přenocovala mimo své obvyklé prostředí. **Kratší cestou** je soukromá cesta (včetně víkendových pobytů), při které osoba alespoň 1x a nejvíce 3x nepřetržitě přenocovala mimo své obvyklé prostředí. **Služební cesta** je cesta služební/pracovního charakteru mimo obvyklé prostředí s nejméně jedním přenocováním (patří sem: kongresy, konference, veletrhy a výstavy, obchodní jednání, firemní mise apod.).

KRIMINALITA, NEHODY

Údaje o kriminalitě a dopravních nehodách byly převzaty z podkladů Policejního prezidia ČR.

Data o registrovaných a objasněných trestných činech (tzn. přečinech, zločinech a trestných činech) zahrnují také trestné činy na železnici a trestné činy evidované službou cizinecké policie. Objasněné trestné činy zahrnují trestné činy spáchané a vyřešené ve vykazovaném období.

Obecná kriminalita zahrnuje násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, majetkové trestné činy, podvody a zpronevěry, ostatní majetkové a ostatní kriminální trestné činy. **Hospodářská kriminalita** zahrnuje především trestné činy v obchodních a finančních vztazích.

Dopravní nehody zahrnují všechny nehody nahlášené Policii České republiky. Počet usmrcených, těžce a lehce zraněných odpovídá stavu do 24 hodin po nehodě. Hmotná škoda zahrnuje škodu na vozidlech, jejich nákladu nebo na zařízení komunikace.

Údaje o **požárech** byly převzaty z podkladů Hasičského záchranného sboru ČR.

MEZIROČNÍ VÝVOJ UKAZATELŮ

Velikost meziročního indexu (např. v průmyslu, stavebnictví, zemědělství) může být ovlivněna skutečností, že se při jeho výpočtu vychází ze srovnání souboru subjektů, které splňují příslušná kritéria (převažující činnost, sídlo v kraji, hranice počtu zaměstnanců) ve sledovaném roce a souboru subjektů, které tato kritéria splňovaly ve stejném období předchozího roku. Nejsou prováděny přepočty na srovnatelnou organizační strukturu.

Indexy 2020/2019, respektive 2019/2018, jsou uváděny v %.

ZNAČKY V TABULKÁCH

- jev se nevyskytoval
- 0** nenulový údaj, jehož velikost je menší než polovina měřící jednotky v tabulce
- x** číselný údaj není možný z logických důvodů
- .
- údaj není k dispozici nebo není dostatečně spolehlivý
- i. d.** údaj nelze zveřejnit (individuální nebo důvěrný údaj)

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).